

Management letter

Gemeente Woensdrecht
Boekjaar 2021

Inhoudsopgave

CONTACT

drs. A.R.M. (Rutger) Peelen RA
Partner
r.peelen@bakertilly.nl

H.K.P (Rlck) van Iwaarden MSc RA
Manager
r.vaniwaarden@bakertilly.nl

KANTOORGEDEVENS
Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Stationspark 8b
4460 DZ Goes
Postbus 85
T: 0113-24 20 00

1. Bestuurlijke samenvatting	4
2. Bevindingen en aandachtspunten	7
3. Bevindingen IT-beheersing	21
Bijlage 1: Detailbevindingen	26
Bijlage 2: Actuele ontwikkelingen	39
Bijlage 3: IT	51

Bestuurlijke samenvatting

1. Bestuurlijke samenvatting

Deze managementletter bevat onze bevindingen die zijn gebaseerd op onze werkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole voor het jaar eindigend op 31 december 2021.

Interne beheersing We hebben enkele significante bevindingen (bevindingen met hoge prioriteit en/of impact op onze controle-aanpak) in uw AO/IB geconstateerd. Tevens geven we in deze managementletter een aantal aanbevelingen om processen verder te optimaliseren. Daarnaast gaan we in op de noodzaak tot het verder ontwikkelen van de verbijzonderde interne controle en verdere verbetermogelijkheden binnen uw IT-beheersing. Wij constateren dat het niveau van de interne beheersing ten opzichte van vorig jaar is verbeterd.

In het kader van onze jaarrekeningcontrole hebben we de interne beheersing rondom uw IT onderzocht op het niveau van netwerk en applicaties. Wij hebben in dat kader de volgende applicaties onderzocht: Key2Financiën (hierna: Key2) en Suites voor het Sociaal Domein (hierna: Suites). We constateren dat de authenticatie van K2F op voldoende niveau is, maar dat er nog stappen gemaakt kunnen worden ten aanzien van beheersing van autorisaties. Ook ten aanzien van Suites doen we aanbevelingen voor verdere verbetering.

Covid-19 heeft ook voor 2021 nog een belangrijke invloed op uw gemeente, de gemeentelijke processen en uw financiële stromen. In lijn met voorgaand jaar heeft de Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers) doorgelopen. We adviseren de gemeente om voor de jaarrekeningcontrole 2021 in kaart te brengen welke impact Covid-19 heeft gehad en indien noodzakelijk tijdig acties te ondernemen, zoals bij verstrekte subsidies waarbij de prestatieverplichtingen mogelijk anderszins niet gerealiseerd zijn in boekjaar 2021.

Onze samenwerking. We zijn het controlejaar voortvarend in de samenwerking gestart, ondanks COVID-19 verloopt de samenwerking met de gemeente Woensdrecht op een effectieve wijze. De gemeente betreft ons als accountant proactief bij het implementeren van verbeteringen in de AO/IB, mede naar aanleiding van onze aanbevelingen.

1. Bestuurlijke samenvatting

Vanaf 2022 dient het college van burgemeester en wethouders zelfstandig verantwoording af te leggen over de rechtmatigheid. De gemeente ligt in de voorbereiding op schema. Wij constateren dat de gemeente in voorbereiding hierop al belangrijke stappen heeft gezet ten aanzien van de verbetering van haar interne beheersing en interne controlefunctie. Ten aanzien van het gesprek met de Raad en vaststelling van normen- en toetsingskader is de gemeente nog in een meer inventariserende fase, waarbij gezamenlijk met een aantal gemeenten uit de regio wordt opgetrokken.

Vooruitblik richting jaarrekeningcontrole 2021. We hebben met uw gemeente goede afspraken over de planning van de jaarrekeningcontrole gemaakt. Op voorhand identificeren we een aantal aandachtsgedebieden met verhoogde aandacht in onze controle. Dit betreffen met name de controle van de naleving van de aanbestedingsregelgeving en de controles op prestatieleveringen bij sociaal domein (Jeugd, WMO en PGB).

Tot slot hebben we vanuit het oogpunt van onze **natuurlijke adviesfunctie**, in deze managementletter een bijlage opgenomen met actuele ontwikkelingen. Belangrijke elementen zijn hier onder andere in het feit dat de commissie BBV afgelopen jaar een aantal belangrijke notities uitgebracht. Dit betreft onder andere de notitie heffingen, de Kadernota Rechtmatigheid 2022, Addendum Kadernota rechtmatigheid 2021 en de notitie paragraaf bedrijfsvoering. In de bijlage worden de belangrijkste aandachtspunten toegelicht. Daarnaast is de regeling Schatstibankieren gewijzigd, wat gevolgen heeft voor de verantwoording in de jaarrekening. Tot slot wijzen we u op een aantal ontwikkelingen binnen de vastgoedmarkt, het sociaal domein en uw HR-processen.

2. Bevindingen en aandachtspunten

2. Bevindingen en aandachtspunten

2.1 Algemeen

Doel en reikwijdte

Inleiding

Het doel van onze jaarrekeningcontrole is het vormen van een oordeel over de getrouwheid en de rechtmatigheid van de jaarrekening als geheel, zoals bedoeld in het Besluit Accountantscontrole Centrale Overheden (BADO). Vanuit de jaarrekeningcontrole beoordelen wij of de kwaliteit van de administratieve organisatie en interne beheersing voor onze oordeelsvorming en geven wij geen zelfstandig oordeel over de kwaliteit van de administratieve organisatie en interne beheersing. De controle van de jaarrekening omvat het uitvoeren van controlewerkzaamheden, waaronder risicoanalyse, cijferanalyses, beoordeling van de administratieve procedures en het daarmee samenhangende systeem van interne beheersingsmaatregelen en gegevensgerichte controlewerkzaamheden. De samenstelling en omvang van die werkzaamheden zijn noodzakelijk voor het verkrijgen van voldoende controle-informatie ter onderbouwing van ons oordeel.

Risicoanalyse

Onze risicoanalyse richt zich op een betrouwbare totstandkoming van de jaarrekening. Dit betekent dat wij niet alle risico's die voor u als gemeente relevant zijn in onze controle meenemen. De risicoanalyse is een continue proces en stellen wij gedurende de controle indien nodig bij. De belangrijkste bij uw gemeente onderkende risico's / kernpunten in de controle zijn:

- Rechtmatigheid aanbestedingen;
- De prestatielevering ten aanzien van de inkoop;
- De getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten Sociaal domein;
- De automatiseringsomgeving binnen de gemeente;
- Risico dat het management van de gemeente de procesafspraken doorbreekt, hetgeen een standaard risico is vanuit onze beroepsregels. Dit risico ziet bij uw gemeente met name toe op de schattingsposten, zoals in de voorzieningen.

In ons verslag van bevindingen rapporteren wij naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole over bovenstaande punten. Deze punten zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

2. Bevindingen en aandachtspunten

2.2 Bedrijfsprocessen

Interne beheersing

Er zijn geen nieuwe bevindingen geconstateerd. Wij hebben geconstateerd dat de gemeente tevens actief aan de slag is gegaan met de aanbevelingen uit eerdere jaren. Veel van deze verbeterlagen liggen op schema waarbij het implementatiemoment in 2022 ligt. Hierdoor zijn nog niet al onze aanbevelingen per heden volledig opgevolgd. De gemeente kan op het gebied van interne beheersing nog een aantal stappen zetten met het oog op de rechtmatigheidsverantwoording. Om alle financiële uitdagingen voor uw gemeente in de komende tijd in goede banen te leiden worden hoge eisen aan het planning- en control instrumentarium, alsmede het interne beheersingssysteem gesteld. De aanstaande invoering van de rechtmatigheidsverantwoording door het college stelt hogere eisen aan het interne beheersingssysteem. De aanwezigheid van een adequaat intern (financieel) beheersingssysteem is daarbij een essentiële randvoorwaarde om te kunnen bijsturen en de betrouwbaarheid van financiële informatie en verslaglegging is van groot belang om dit tijdig en goed te kunnen doen.

Basis op orde echter beheersmaatregelen nog onvoldoende (zichtbaar)

Wij constateren dat op dit moment de processen in de basis op orde zijn en dat doorgaans primaire functiescheiding is ingeregeld. Echter zijn op onderdelen de interne beheersingsmaatregelen in het primaire proces nog onvoldoende verankerd danwel onvoldoende zichtbaar. In deze situatie kan achteraf niet vastgesteld worden of de afgesproken procedures en interne controles wel hebben bestaan en gewerkt. De verbijzonderde interne controlefunctie kan in beide gevallen niet systeemgericht controleren en wij als accountant ook niet. Dat laatste betekent dat een controle meer tijd kost voor zowel de gemeente als voor ons. Daarnaast neemt hierdoor ook het risico op fouten en onrechtmatigheden toe. Bovendien ontbreekt, doordat geen systeemgerichte controle kan plaatsvinden, een automatisch mechanisme waarbij de efficiency, doelmatigheid en effectiviteit van de processen en daarin opgenomen interne beheersingsmaatregelen tegen het licht wordt gehouden. Wij adviseren de zichtbaarheid van de interne beheersingsmaatregelen te vergroten om u in staat te stellen bestaan en werking van de beheersingsmaatregelen te monitoren. Dit stelt uw gemeente in staat verder "in control" te komen.

Transformatie van controle achteraf naar beheersing vooraf

Een adequate beschrijving en toereikende inrichting en werking van de interne beheersing vormt de basis om voor de verbijzonderde interne controle en voor ons als accountant over te gaan van een gegevensgerichte naar een organisatiegerichte controlestrategie. Hierdoor wordt het mogelijk om te steunen op de maatregelen van interne beheersing waardoor minder gegevensgerichte detailcontroles hoeven te worden uitgevoerd. Daarnaast biedt een toereikende inrichting en werking van de interne beheersing ook een goede grondslag voor de toekomstige rechtmatigheidsverantwoording door het college.

Uit onze werkzaamheden en besprekingen met de gemeente merken wij dat de gemeente de ambities heeft hier op korte termijn verdere stappen in te zetten.

2. Bevindingen en aandachtspunten

2.2 Bedrijfsprocessen

Deze managementletter bevat onze bevindingen die zijn gebaseerd op de onze werkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole voor het jaar eindigend op 31 december 2021. Deze werkzaamheden zijn dan ook niet gericht op het geven van een oordeel over de interne beheersing van uw organisatie als geheel.

In deze management letter geven wij u tevens een schriftelijke update van onze bevindingen uit voorgaande jaren.

Een totaaloverzicht van de detailbevindingen is opgenomen in bijlage 1.

De mate van risico die u als organisatie loopt bij constatering verschilt per IT aandachtsgebied. Een grafische inschatting van de impact op de controle en op uw organisatie vindt u in de afbeelding rechts.

De kleur van de het symbool geeft de status van de constatering aan.

- Benodigd verbetering op (korte) termijn
- Adviespunt, verdere aanscherping mogelijk
- Op dit moment voldoende

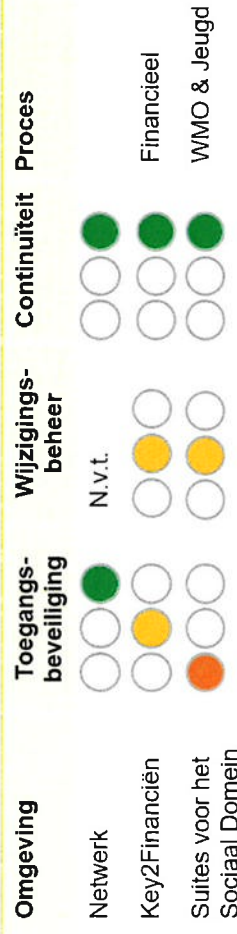
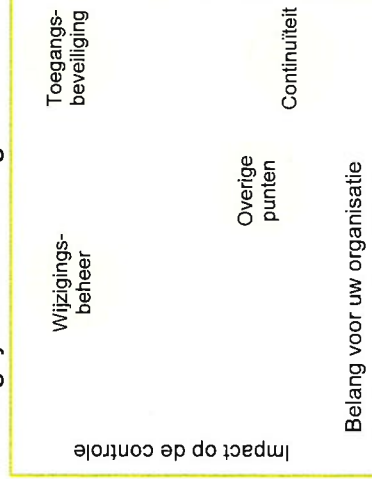
In de tabel rechts is een overzicht opgenomen van het aantal detailbevindingen. De bevindingen en onze aanbevelingen worden op de volgende pagina's van deze managementletter uitgebreider toegelicht.

De kleur van de het symbool geeft de status van de constatering aan.

- = opgelost
- = actie ondernomen, maar nog niet afgerond
- = geen actie ondernomen
- = nieuwe bevinding

	aandachtspunten
Aantal nieuwe aanbevelingen	0
Aantal aanbevelingen uit voorgaande jaren	11
Waarvan opgelost in 2021	3
Resterende aanbevelingen uit voorgaande jaren	8
Waarvan reeds acties zijn ondernomen, maar nog niet zijn afgerond	8
Waarvan nog geen acties zijn ondernomen	0
Aantal openstaande aanbevelingen	8

Belangrijkste bevindingen IT beheersing

2. Bevindingen en aandachtspunten

2.2 Bedrijfsprocessen

#	Proces	Bevinding	Status	Prioriteit 2021	Prioriteit 2020
1	Aanbestedingen	Ontbreken (zichtbare) interne beheersing rondom naleving Europese aanbestedingsrichtlijnen		Hoog	Hoog
2	Inkopen	Autorisatie en onderbouwing prestatielevering niet geborgd door onvoldoende functiescheiding		Hoog	Hoog
3	Sociaal Domein	Geen (zichtbare) interne kwaliteitstoetsing op toekenningen WMO en Jeugdwet		Hoog	Hoog
4	Sociaal Domein	Geen (zichtbare) interne beheersing op de prestatielevering verstrekkingen WMO en Jeugdwet		Hoog	Hoog
5	Sociaal Domein	Belangrijke functievermenging tussen invoer beschikkingen (stamgegevens) en controle op uitval van facturen bij niet matches t.o.v. de beschikking		Hoog	Hoog
6	Inkopen	Geen adequate verplichtingenadministratie aanwezig		Midden	Midden
7	Aanbestedingen	Ontbreken (zichtbare) controle op tussentijdse contractverlenging		Midden	Midden
8	Salaries	Geen (zichtbare) controle op ingevoerde salarismutaties		-	Midden
9	Salaries	Controle juistheid uitgevoerde salarisbetalingen vindt niet plaats		-	Laag
10	Grondexploitatie	Onvoldoende (zichtbare) interne beheersingsmaatregelen grondexploitatie		-	Laag
11	Begrotingswijzigingen	Geen zichtbare invoercontrole op doorgevoerde begrotingswijzigingen		Laag	Laag

Legenda:

- = opgelost
- = actie ondernomen, maar nog niet afgerond
- = geen actie ondernomen
- = nieuwe bevinding

2. Bevindingen en aandachtspunten

2.3 Status Rechtmatigheidsverantwoording

Stand van zaken in verband met
invoering
Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van het boekjaar 2022 moet het College een rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarrekening. De accountant dient vervolgens de getrouwheid van deze verantwoording te toetsen. De bewijslast inzake de rechtmatigheid wordt hiermee verplaatst van de accountant naar het College.

De belangrijkste aandachtspunten ter voorbereiding zijn:

- Afstemming reikwijdte met de raad;
- Juiste opzet normenkader en toetsingskader;
- Adequaat vastleggen van procesbeschrijvingen;
- Opzetten controle-plan inclusief uitwerking risicoanalyse;
- Adequaat werkprogramma ter uitvoering VIC.

Wij constateren dat de gemeente in voorbereiding hierop al belangrijke stappen heeft gezet ten aanzien van de verbetering van haar interne beheersing en interne controlefunctie. Ten aanzien van het gesprek met de Raad en vaststelling van normen- en toetsingskader is de gemeente nog in een meer inventariserende fase, waarbij gezamenlijk met een aantal gemeenten uit de regio wordt opgetrokken.

Op de volgende pagina vindt u een andere analyse van ons beeld van uw processen in relatie tot de rechtmatigheidsverantwoording.

2. Bevindingen en aandachtspunten

2.3 Status Rechtmatigheidsverantwoording (vervolg)

Niveau interne beheersing inzake rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording

Wij zijn binnen de processen nagegaan op welk niveau in de organisatie de interne beheersmaatregelen worden ondervangen. De volgende niveaus worden hierbij onderkend:

- 1e lijn: in het primaire proces, onder verantwoordelijkheid van de proceseigenaar.
- 2e lijn: in de ondersteunende processen zoals financiën en control, waar checks and balances ingericht zijn om fouten te signaleren.
- 3e lijn: in uw verbijzonderde interne controle achteraf.

Indien de beheersmaatregelen in de 1e en/of 2e lijn adequaat zijn ingericht dan is de organisatie optimaal in control en is een voornamelijk systeemgerichte controleaanpak mogelijk. Indien dit niet het geval is kan dit gecompenseerd worden door de gegevensgerichte werkzaamheden van de VIC. In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording dient in ieder geval de 3e lijn (VIC) toereikend te zijn.

Uit onze controle komt naar voren dat de 3^e lijn, voor zover nu mogelijk, voldoende is ingericht. Echter, in de 1^e en 2^e lijn van de belangrijke processen, met name rondom inkopen, aanbestedingen en het sociaal domein, resteren nog belangrijke bevindingen, waardoor in de 1^e en 2^e lijn nog niet optimaal gesteund kan worden. Het procesmatig verbeteren van de 1^e en 2^e lijn zorgt er ook voor dat de VIC meer procesgerichte controles kan uitvoeren en daarbij de focus kan verleggen van 'compliance' naar 'control'. Zie ook de navolgende paragraaf.

De gemeente toont ambitieniveau en er lopen verbetertrajecten bij verschillende belangrijke processen. Wij bespreken uiteraard graag met u de mate van beheersing en uw gewenste ambitieniveau.

2. Bevindingen en aandachtspunten

2.4 Samenwerking en VIC

Onze samenwerking met de gemeente in het controleproces

Organisatie

Samenwerking tijdens de interim-controle

Als voorbereiding op de interim-controle hebben wij een evaluatie gedaan van het controleproces van voorgaand jaar en zijn er tussen ons en de gemeentelijke organisatie heldere afspraken gemaakt over de verwachtingen voor het controleproces van 2021. Tijdens de interim-controle hebben wij in een prettige en constructieve wijze samengewerkt met de gemeente. Belangrijke elementen in de samenwerking hierbij zien onder andere toe op:

- Proactieve afstemming op bijzonderheden en/of belangrijke aandachtsgebieden bijvoorbeeld ten aanzien van sociaal domein
- Inspanning om te zorgen dat alle gewenste informatie op een adequate wijze en voor aanvang van de controle aanwezig is
- Bereidheid en beschikbaarheid van medewerkers om onze vragen op een adequate wijze en tijdig te beantwoorden.

Inrichting en kwaliteit VIC

De gemeente heeft een (verbijzonderde) interne controlefunctie (VIC) ingericht en stelt jaarlijks een intern controleplan op wat – in overleg met ons – wordt uitgevoerd. Wij merken op dat de VIC zich nu vooral richt op hetgeen in de primaire processen (de zogeheten 1ste lijn in de organisatie) zelf niet zichtbaar wordt gemaakt. Doordat uw processen niet altijd op een formele wijze zijn ingericht komt de interne controlefunctie op dit moment nog niet geheel toe aan haar eigenlijke taak, namelijk het vaststellen van een juiste werking van de interne beheersingsmaatregelen in de primaire processen (lees ook 1ste lijn). Indien beheersingsmaatregelen worden afgedwongen in de 1ste lijn, dan kan de VIC haar functie optimaal uitoefenen.

Tijdigheid VIC werkzaamheden

De subsidie controle is, in tegenstelling tot de planning, nog niet door de IC afgerond. Door de niet-tijdige oplevering kan over een aantal financieel belangrijke processen nog geen tussentijds oordeel worden gegeven, waardoor eventueel noodzakelijke bijsturing pas laat in het boekjaar mogelijk is. De oorzaak hiervan ziet toe op de personele bezetting van de afdeling subsidies.

Tijdigheid is niet alleen van belang voor het verkrijgen van zekerheid over de beheersing van deze processen. Niet-tijdige aanlevering heeft ook gevolgen voor de planning van onze jaarrekeningcontrole. We kunnen mogelijk geen gebruikmaken van de resultaten van de VIC en zijn genoodzaakt om zelf extra werkzaamheden uit te voeren. Dit leidt tot extra kosten en extra werkdruk voor de medewerkers. Wij vinden deze situatie onwenselijk en benadrukken de urgentie voor het adequaat naleven van dit proces.

2. Bevindingen en aandachtspunten

2.6 Aandachtspunten jaarrekening

Aandachtspunten jaarrekeningcontrole

Planning jaareinde controle

In week 14 van 2022 start de jaareinde controle van de jaarrekening van gemeente Woensdrecht. Belangrijk voor een goed controleproces is een tijdige en volledige oplevering van zowel de (concept) jaarrekening als het digitale balansdossier.

Wij verzoeken u het balansdossier aan te leveren in Huddle, zoals in de op te leveren stukkenlijst (PBC lijst) gevraagd. Deze lijst is reeds met u gecommuniceerd. Zoals ook reeds met u besproken is het van groot belang voor het welzijn van het proces (en het halen van de afgesproken data voor afronding van de controle) dat er een volledig en kwalitatief voldoende balansdossier beschikbaar is bij de start van de controle. In dat kader zijn met u afspraken gemaakt voor aanlevering van de jaarrekening en balansdossier in week 12 van 2022.

Conform afspraak zullen wij de controle van de spendanalyse (tot en met Q3), evenals voorgaand jaar, in een eerder stadium controleren, namelijk in week 2. Wij verzoeken u om het controledossier inzake de spendanalyse derhalve uiterlijk einde week 1 aan te leveren in Huddle.

2. Bevindingen en aandachtspunten

2.6 Aandachtspunten jaarrekening

2.6.1 Aanbestedingsrechtmatigheid

Wij constateren dat de controle op de aanbestedingsrechtmatigheid in de afgelopen jaren veel tijd van uw organisatie heeft gekost en geleid heeft tot controle-bevindingen. Hiervoor trachten wij tijdig de bijzonderheden uit eerdere jaren door te nemen en daarmee te anticiperen op de jaareinde controle. Daarnaast heeft de Sectorgroep Decentrale Overheden (SDO) begin 2019 de notitie 'Uitvoering van de controle op aanbestedingsrechtmatigheid bij de jaarrekeningcontrole van decentrale overheden' gepubliceerd, waarin een aanscherping van de controle op de aanbestedingsrechtmatigheid is opgenomen. Wij adviseren u in het kader van de voorbereiding op de door u op te stellen spendanalyse over 2018-2021 kennis te nemen van deze notitie. Vanzelfsprekend adviseren wij u ook om de beheersing op de naleving van de aanbestedingsregelgeving aan te scherpen.

Ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole is het noodzakelijk dat u een gedetailleerdere en onderbouwde spendanalyse oplevert. Wij vragen daarbij expliciet aandacht voor een toereikende analyse op alle uitgaven die gedurende de periode 2018-2021 hoger zijn dan € 200.000 (exclusief BTW) of uitgaven die weliswaar onder de € 200.000 blijven maar over 2021 hoger zijn dan € 50.000 (exclusief BTW). Deze top-down analyse dient tenminste de volgende stappen te bevatten.

Ten aanzien van de uit te sluiten lasten, zoals (niet limitatief) subsidies, belastinglasten, pensioenbetalingen aflossingen en inkomensoverdrachten vragen we u specifiek de volgende zaken te evalueren:

- *Verstrekte subsidies*: gegroepeerd naar soort subsidie, alsmede een analyse van het mogelijke risico op overheidsopdrachten op subsidie soort niveau en een nadere analyse van materiële risicovolle individuele subsidies.
- *Publiek publieke samenwerking*: onderscheid tussen verticale (quasi-inbesteden), horizontale (publiek publieke) samenwerking en/of alleenrecht, alsmede een nadere analyse in relatie tot de geldende voorwaarden.

Over de daadwerkelijke inkooplasten die mogelijk via een (Europese) aanbestedingsprocedure tot stand moeten komen vragen we in uw opdracht specifiek uw aandacht voor de volgende zaken:

- De spendanalyse dient op opdrachtniveau per crediteur opgesteld te worden. Daarbij dient de gemeente toereikend te onderbouwen dat er niet onrechtmatig opdrachten gesplitst worden (in soort opdrachten alsmede duur van de opdrachten).
- *ICT opdrachten*: uitgaven uit hoofde van ICT, een nadere analyse of sprake is van een zogenaamde 'vendor lock' en de maatregelen die zijn genomen om een 'vendor lock' te voorkomen.
- *Inhuur derden*: uitgaven uit hoofde van inhuur derden, een nadere analyse van de verschillende soorten contracten en de mogelijkheid dat alle opdrachten moeten worden beoordeeld als diverse individuele opdrachten.

We adviseren u bij het opstellen van de spendanalyse ook nadrukkelijk de kennis van uw inkoopadviseur te betrekken, zodat de naleving van de aanbestedingsregelgeving ook toereikend in verwijzing naar wetsartikelen aangetoond kan worden. In voorkomende gevallen waar het niet eenduidig is dat daadwerkelijk terecht wel of niet (Europees) is aanbesteed adviseren we om een advies van een inkoopjurist in te winnen. Ontoereikende oplevering en bevindingen leiden tot aanvullende werkzaamheden en meerkosten.

Wij merken dat de gemeente hier proactief mee omgaat en borgt dat, zeker bij risicodossiers, voldoende kennis aan de voorkant is betrokken en zo wordt geborgd dat de juiste afwegingen worden gemaakt.

2. Bevindingen en aandachtspunten

2.6 Aandachtspunten jaarrekening

2.6.2 Waardering grondexploitatie

Bij een deugdelijke en navolgbare onderbouw van de grondexploitatie hoeft de interne en externe controle in het kader van de jaarrekening niet ingewikkeld te zijn. Wij vragen in dat kader specifieke aandacht voor de volgende punten:

- *Programma/planning*: actuele onderbouwingen op basis van marktrapporten of externe onderzoeken van zowel het aanbod als de vraag, met bijbehorende realistische plannings.
- *Prijs*: deugdelijke en actuele onderbouwing van (marktconforme) grondprijzen.
- *Parameters*: onderbouwen marktconforme kosten- en opbrengstenstijging voor korte en middellange termijn.
- *Planontwikkelingskosten*: inzichtelijke en projectspecifieke onderbouwingen van de planontwikkelingskosten (zowel plankosten als de kosten van Voorbereiding & Toezicht).
- *Civieltechnische werken*: geactualiseerde en degelijk onderbouwde civieltechnische ramingen, navolgbaar aansluitend op de laatste stand van de planvorming.
- *Risicoanalyse*: gefundeerde risicoanalyse mede ter onderbouwing van een eventuele projectspecifieke risicoaanslag bij de tussentijdse winstneming.

Verder vragen wij u een detailanalyse op te stellen inzake de inschattingen met betrekking tot jaarschijf 2021 en 2022 versus de daadwerkelijke realisatie in 2021 en 2022 tot de start van de controle. Daarnaast vragen wij u afwijkingen in de totale ingeschatte baten en lasten per project te analyseren. De belangrijkste afwijkingen dienen nader te worden toegelicht en onderbouwd.

Wij vragen u tevens bij de dossiervorming kennis te nemen van de in september 2019 door de commissie Bedrijfsvoering, Auditing Decentrale Overheden (BADO) uitgebrachte notitie over grondexploitatie.

Deze notitie beschrijft het gehele proces van woningbehoefte tot het sluiten van een grondexploitatie. Per processtap ligt in de notitie de focus op de documentatie die minimaal aanwezig moet zijn in het beheerdossier van een gemeente.

2.6.3 COVID-19

Zoals reeds aangegeven in de inleiding heeft COVID-19 impact op veel beleidsvelden, denk hier bijvoorbeeld aan:

- Sociaal domein (Tozo, continuïteitsbijdrage zorgaanbieders)
- Lokale infrastructuur (steun lokale instellingen)
- Uitvoeringslasten (handhaving, GGD, Veiligheidsregio, thuiswerkfaciliteiten)
- Bedrijfseconomisch (waardering deelnemingen / vorderingen, aanspraak garanties)
- Inkomstenderving (belastingen, leges, dividend, verkopen grondexploitatie)

Wij hebben de impact die COVID-19 heeft op de gemeente Tholen besproken. De financiële impact is door de gemeente Tholen in beeld gebracht. Wij willen graag het belang van een dergelijke analyse benadrukken en verzoeken u dan ook om deze voor het gehele jaar uit te voeren. Wij zullen de uitkomsten van uw analyse meenemen in onze risicoafweging en controleaanpak.

Tozo

Als onderdeel van de Participatiewet is in maart 2020 de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (Tozo) ingevoerd. De verantwoording van de baten, lasten en aantal aanvragen inzake Tozo 1, 2, 3, 4 en 5 zal op afzonderlijke regels in de Sisa-bijlage worden opgenomen. Vanwege het verschil in het normenkader dient het onderscheid per Tozo regeling zowel in de aanvragenadministratie als in de uitkeringenadministratie geregeld te zijn.

De uitvoering van deze regeling is door uw gemeente uitbesteed aan ISD Brabantse Wal (hierna: ISD). Wij verzoeken u om concrete afspraken te maken over de (tijdelijke) aanlevering van verantwoordingsinformatie. Parallel hieraan sturen wij controle-instructies aan de accountant van ISD zodat wij in onze ongedeelde verantwoordelijkheid aangaande de controle op deze lasten gebruik kunnen maken van de werkzaamheden van de accountant van ISD.

2. Bevindingen en aandachtspunten

2.6 Aandachtspunten jaarrekening

2.6.4 Recht op zorg

Op 3 juli 2020 is de SDO-notitie 'Jeugdzorg en WMO Controle van het recht op zorg' verschenen. Een belangrijk aandachtspunt in deze notitie is het toetsen op een rechtmatige verwijzing. De gemeente Woensdrecht heeft in haar 'Verordening Jeugdhulp gemeente Woensdrecht' en 'Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning Woensdrecht' opgenomen dat ten aanzien van het recht op zorg een verwijzing van een indicierend orgaan of medisch specialist aanwezig moet zijn. Deze verwijzing is daarmee onderdeel van het normenkader, maar wordt niet afgedekt in het landelijke controleprotocol met de zorgaanbieders. Wij vragen u om na te gaan of u deze controle zelf gaat uitvoeren of dat u dit via de zorgaanbieder gaat toetsen. Eventuele fouten of het ontbreken van informatie werkt door in het accountantsonderdeel. In het uiterste geval kunt u in overleg met de raad de controleaspecten uit het normenkader halen.

2.6.5 Prestatiegerichte zorgcontracten

Sinds 2016 heeft de gemeente Woensdrecht resultaatgerichte contracten afgesproken met de zorgaanbieders. Aangezien de gemeente tot op heden geen ervaringscijfers had uit het verleden over duur en slagingskans van de trajecten was voornamelijk niet mogelijk om een betrouwbare schatting te maken van de kosten van de trajecten die aan het lopende boekjaar moesten worden toegerekend.

Wij hebben begrepen dat het voor 2021 opnieuw de opzet is om met de accountantskantoren die in de regio West-Brabant West actief zijn afspraken te maken over de wijze waarop de lopende zorgtrajecten in de jaarrekening verantwoord zullen worden. De gemeente dient ten behoeve van de jaarrekening te onderbouwen waarom de uitkomsten van het regionale onderzoek (al dan niet) bruikbaar zijn voor de gemeente Woensdrecht en aan de hand van deze uitkomsten bepalen of sprake is van een verplichting of een NUBBV.

Wij begrijpen van u dat genoemde aandachtspunten inzake Tozo, recht op zorg en de prestatielevering hiervan onderdeel zijn van een regionale aanpak.

2.6.6 Prestatielevering inkopen

Op 24 juli 2020 is de BADO-notitie 'Vastlegging en onderbouwing prestatielevering bij inkopen door decentrale overheidsorganisaties' verschenen. Wij vragen u kennis te nemen van deze notitie en de vereisten inzake functiescheiding, de controle en documentatie van de prestatielevering. Wij willen u wijzen op het belang van deze notitie mede in relatie tot fraudegevallen zoals geconstateerd bij diverse gemeenten. Wij voeren graag tijdig overleg met u over de (interne) controle van prestatielevering. Afhankelijk van de uitkomsten (aard van de fouten en onzekerheden) kan dit leiden tot een verdere uitbreiding van de deelwaarneming en extra werk.

Inzake de interne beheersing op de prestatielevering verwijzen we naar detailbevinding 1.